

Za večjo obrambno sposobnost domovine

Pred vami je strateški pregled obrambe. Na Ministrstvu za obrambo smo ga opravili, da smo pridobili odgovore na vprašanja o aktualni obrambni sposobnosti Republike Slovenije. Omogoča nam, da poznamo stanje in razumemo razloge, zakaj ta ni na pričakovani ravni. Prepričana sem, da smo s skrbnim delom in temeljitimi analizami dobili dobro podlago za usmerjanje nadaljnjega razvoja obrambnega sistema z zmogljivostmi, da bo sposoben učinkovito delovati skladno s svojim poslanstvom. Aktivnosti za uresničenje teh ciljev so zdaj natančneje definirane.

Slovenija se skupaj z drugimi evropskimi državami spoprijema s spremenjenim in zelo dinamičnim varnostnim okoljem. Nestabilnost se pojavlja tako v Vzhodni kot Južni Evropi. Pred delovanjem ekstremistov ni varen noben del Evrope. Hibridno delovanje zahteva prenovu in okrepitev vojaških ter nevojaških obrambnih mehanizmov in povečano odpornost držav.

Spremenjeno varnostno okolje je bilo prepoznano tako na ravni Nata kot Evropske unije. V odgovoru na nove grožnje smo se v Severnoatlantskem zavezništvu odločili za strategijo, ki bo temeljila na odvrcaanju morebitnega napada, omejevala in ščitila pred grožnjami ter vzpostavila odzivnost in pripravljenost za uspešno obrambo članic. V okviru globalne strategije Evropske unije krepimo mehanizme vzajemne pomoči pri zagotavljanju varnosti in za projekcijo stabilnosti.

Na Ministrstvu za obrambo prepoznavamo spremenjene varnostne razmere, ki zahtevajo ustreznejše obrambne zmogljivosti za spoprijemanje s prihodnjimi viri ogrožanja in tveganji nacionalne ter mednarodne varnosti.

Strateški pregled obrambe nam je pokazal, da so glavni cilji nadaljnjega razvoja obrambnega sistema in obrambne sposobnosti Republike Slovenije zagotovitev obrambnih zmogljivosti države, večja odpornost države in družbe proti varnostnim grožnjam, izboljšanje pripravljenosti in vzdržljivosti Slovenske vojske ter uresničevanje skupnih ciljev in zavez v okviru EU ter Nata. Žal pri prehodu iz množične v pretežno poklicno vojsko, dopolnjeno s pogodbeno rezervo, obrambnemu sistemu ni uspelo doseči ustrezne zmogljivosti in vzdržljivosti Slovenske vojske za opravljanje nalog, ki izhajajo iz dokumentov nacionalne varnosti.

Strateški pregled obrambe smo opravili v letu, ko praznujemo 25. obletnico nastanka samostojne slovenske države. Obletnice, ki nas je spomnila na široko politično in družbeno enotnost ter pomen slovenskih varnostnih in obrambnih sil, brez katerih te samostojnosti ne bi bilo. 25 let pozneje sicer ne stojimo pred tako prelomnimi dogodki, vendar pa so odločitve o prihodnosti nacionalne varnosti prav tako zelo pomembne. Varnost države in državljanov namreč nikoli ne sme biti samoumevna. Zavedamo se, da bodo pri prizadevanju za prenovu temeljnih zakonskih, strateških, usmerjevalnih in načrtovalnih dokumentov še naprej nujne premišljenost, zrelost ter nesebičnost pri oblikovanju političnega in družbenega konsenza.

Obrambna sposobnost naše domovine ni le naša stvar. Moč zavezništva temelji na moči posameznih zaveznic. Vsaka država mora poskrbeti za ustrezno raven nacionalne obrambne sposobnosti in odpornosti. Zgodovina nas uči, da moramo biti sposobni poskr-

beti za svojo obrambo. Zavezniki nas bodo pri tem podprli in bodo nadomestili nekatere manjkajoče obrambne zmogljivosti, vendar ne bodo izvajali obrambe namesto nas. Zavedanje o nujni spremembi pristopa pri obravnavanju vprašanj nacionalne varnosti in obrambe je navzoče tako v političnih kot strokovnih krogih in javnosti.

Kot ministrica za obrambo si bom prizadevala, da bo Ministrstvo za obrambo tudi v prihodnje s široko politično in strokovno podporo oblikovalo rešitve, s čimer bosta zagotovljena učinkovit in vzdržljiv obrambni sistem ter ustrezna raven obrambne sposobnosti države.

Andreja Katič,
ministrica

Sklepi strateškega pregleda obrambe 2016

VSEBINA

I. poglavje je namenjeno seznanitvi s procesom priprave strateškega pregleda obrambe s poudarkom na ciljnih in namenu.

V II. poglavju so predstavljena dosedanja izhodišča, ki so podlaga za usmerjanje delovanja obrambnega sistema Republike Slovenije in izhajajo iz strateških usmerjevalnih dokumentov Državnega zbora in Vlade Republike Slovenije.

V III. poglavju so opredeljeni mednarodno varnostno okolje, v katerem je Republika Slovenija, ter sedanja in prihodnja varnostna tveganja ter grožnje.

V IV. poglavju so predstavljene glavne ugotovitve o obrambni sposobnosti Republike Slovenije in vzroki za to, da sposobnost za spoprijemanje s prihodnjimi varnostnimi tveganji in grožnjami ni na pričakovani ravni.

V V. poglavju je pregled ciljev, ki jim je treba slediti, da bi se izboljšala obrambna sposobnost države, in najpomembnejših aktivnosti, ki jih je treba za to izvesti.

V VI. poglavju so predstavljene sklepne ugotovitve o stanju obrambnega sistema in nadaljnjih korakih njegovega razvoja.

I UVOD

Vlada Republike Slovenije je februarja 2016 sprejela Srednjeročni obrambni program Republike Slovenije 2016–2020. Z njim je naložila Ministrstvu za obrambo izvedbo strateškega pregleda obrambe, ki bo dal oceno stanja obrambnih zmogljivosti Republike Slovenije za izvedbo predpisanih nalog v spreminjajočem se mednarodnem varnostnem okolju, ocenil učinkovitost delovanja obrambnega sistema in predlagal ukrepe za izboljšanje stanja.

Ministrstvo za obrambo je izvedlo celovit pregled obrambe iz svoje pristojnosti. V nadaljevanju bo na podlagi odločitve Vlade Republike Slovenije opravljena prenova strateških ocen in razvojno-usmerjevalnih dokumentov, ki določajo uresničevanje nacionalnih interesov in ciljev na obrambnem področju.

Glavni cilj strateškega pregleda obrambe je določiti ukrepe in aktivnosti za zagotovitev pripravljenosti in obrambne sposobnosti Republike Slovenije, skladno z nacionalno ravno obrambnih ambicij, opredeljenih v Obrambni strategiji Republike Slovenije (Vlada RS, št. 80000-1/4 z dne 7. 12. 2012) in Resoluciji o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025 (Uradni list RS, št. 99/10).

Strateški pregled obrambe daje odgovore na vprašanje, ali organiziranost in delovanje obrambnega sistema ter obrambne zmogljivosti Republike Slovenije zagotavljajo odzivnost in sposobnost države za spoprijemanje z aktualnimi ter možnimi prihodnjimi varnostnimi grožnjami in tveganji. Ocenjena je dosežena raven razvoja obrambnega sistema in njegovih zmogljivosti glede na aktualne nacionalne obrambne ambicije v povezavi z mednarodnimi zavezami ter deklariranimi zmogljivostmi. Ugotovljeni so vzroki za razkorak med načrtovanim in resničnim stanjem obrambnih zmogljivosti Republike Slovenije. Strateški pregled obrambe je podlaga za usmerjanje nadaljnjega razvoja obrambne-

ga sistema in njegovih zmogljivosti, da bo sposoben učinkovitega delovanja skladno s svojim poslanstvom. Ugotovitve in predlagani ukrepi so temeljne načrtovalne predpostavke in izhodišča za dopolnitev strateških oziroma razvojno-usmerjevalnih dokumentov s področja nacionalne varnosti.

Delovanje obrambnega sistema je odvisno od usklajenega delovanja vseh deležnikov v sistemu nacionalne varnosti, zato bo uresničevanje ukrepov, ki izhajajo iz strateškega pregleda obrambe, zahtevalo celovit medresorski pristop. Pri nekaterih ukrepih bo potrebno sodelovanje Državnega zbora.

Sklepi strateškega pregleda obrambe 2016 so odraz delovanja obrambnega sistema od zadnjega strateškega pregleda obrambnega resorja leta 2009 ter začetka negativnih posledic finančne in gospodarske krize po letu 2010 do danes.

II TEMELJNA IZHODIŠČA

Temeljna izhodišča za izvedbo strateškega pregleda obrambe so sprejeti interesi in cilji na obrambnem področju ter namen in naloge obrambnega sistema ter obrambne politike, ki delujeta v funkciji njihovega uresničevanja. Izhajajo iz Resolucije o strategiji nacionalne varnosti Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 27/10) in iz Obrambne strategije Republike Slovenije (Vlada RS, št. 80000-1/4 z dne 7. 12. 2012).

Nacionalni interesi in cilji

Trajna življenjska interesa Republike Slovenije sta (1) ohranitev neodvisnosti, suverenosti in ozemeljske celovitosti države in (2) ohranitev nacionalne identitete, kulture in samobitnosti slovenskega naroda tako znotraj mednarodno priznanih meja Republike Slovenije kot v zamejstvu in po svetu.

Strateški interesi Republike Slovenije so:

- (1) priznavanje in spoštovanje nedotakljivosti njenih mednarodno priznanih meja in državnega območja, vključno s stikom te-

- ritorialnega morja z odprtim morjem,
- (2) delovanje demokratičnega parlamentarnega političnega sistema,
- (3) spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin,
- (4) krepitev pravne in socialne države,
- (5) blaginja prebivalcev in celovit razvoj družbe,
- (6) zaščita življenja in visoka stopnja vseh oblik varnosti prebivalcev,
- (7) zaščita pravic in razvoj slovenske avtohtone narodne skupnosti v sosednjih državah,
- (8) mir, varnost in stabilnost v svetu,
- (9) ohranitev okolja in naravnih virov Republike Slovenije.

Temeljna nacionalnovarnostna cilja sta (1) visoka stopnja varnosti, ki temelji na ustrezni preventivi, organiziranosti, usposobljenosti in pripravljenosti vseh zmogljivosti, nujnih za učinkovito in pravočasno odkrivanje ter odzivanje na sodobne vire ogrožanja in varnostna tveganja, ter (2) ohranjanje miru ter krepitev varnosti in stabilnosti v mednarodni skupnosti.

Republika Slovenija svoje življenjske in strateške interese uresničuje samostojno, z intenzivnim dvostranskim delovanjem ter dejavno vlogo v regiji in Organizaciji združenih narodov, Evropski uniji, Natu in drugih mednarodnih organizacijah.

Obrambni interesi in cilji

Bistveni interesi na obrambnem področju so:

- (1) ohranitev neodvisnosti, suverenosti in ozemeljske celovitosti države ter nedotakljivosti njenih mednarodno priznanih meja in državnega območja,
- (2) ustrezna stopnja obrambne sposobnosti države in pripravljenosti obrambnih zmogljivosti,
- (3) uresničevanje skupnih obrambnih interesov in sprejetih mednarodnih obveznosti države na obrambno-vojaškem področju znotraj Nata in Evropske unije,

- (4) mir, varnost in stabilnost v svetu, s poudarkom na Jugovzhodni Evropi.

Republika Slovenija uresničuje interese na obrambnem področju v okviru šestih obrambnih ciljev:

- (1) zagotavljanje obrambne sposobnosti države,
- (2) učinkovito odvrčanje vojaških in drugih sodobnih groženj ter obramba neodvisnosti, nedotakljivosti in ozemeljske celovitosti države,
- (3) neprekinjeno delovanje obrambnega sistema in drugih družbenih podsistemov,
- (4) krepitev dvo- in večstranskega sodelovanja na obrambno-vojaškem področju,
- (5) sodelovanje v prizadevanjih mednarodne skupnosti za vzpostavljane in ohranjanje miru ter krepitev varnosti in stabilnosti v svetu,
- (6) povečanje ozaveščenosti družbe o pomenu nacionalnega obrambnega sistema ter krepitev njegovega ugleda med državljani Republike Slovenije.

Obrambna politika

Skladno z Resolucijo o strategiji nacionalne varnosti je obrambna politika Republike Slovenije usmerjena v zagotavljanje obrambnih zmogljivosti države, nujnih za zagotavljanje nacionalne obrambe v sistemu kolektivne obrambe in varnosti. Temeljni vodili sta krepitev kakovosti obrambnih zmogljivosti na račun njihove količine ter prevzemanje sorazmernega deleža in razumnega izziva bremena pri kolektivni obrambi in varnosti.

Namen obrambne politike Republike Slovenije je na temelju opredeljenih obrambnih interesov države in ocen groženj ter tveganj za nacionalno varnost, ki zahtevajo odzivanje obrambnega sistema, izraba optimalnih načinov in sredstev za uresničevanje ciljev na obrambnem področju.

Bistveni poudarki obrambne politike so na:

- (1) zagotavljanju obrambe Republike Slovenije z vključenostjo v mednarodno okolje, pri čemer so posebej izpostavljeni članstvo v EU in Natu ter pravično prispevanje in prevzemanje bremen in odgovornosti v teh strukturah,
- (2) zagotavljanju zmogljivosti za nacionalno obrambo v okviru sistema kolektivne obrambe,
- (3) aktivnem sodelovanju v operacijah mednarodnih struktur, ki so prednostno usmerjene v mednarodne operacije in na misije v okviru EU in Nata,
- (4) zagotavljanju ustrezne obrambne pripravljenosti za odzivanje na aktualne in prihodnje varnostne grožnje, kar vključuje ustrezen obseg, strukturo, opremljenost in usposobljenost Slovenske vojske ter civilne zmogljivosti,
- (5) zagotavljanju največje mogoče zaščite pripadnikov Slovenske vojske in podlag za doseganje ustrezne stopnje njene povezanosti z vojskami držav članic EU in Nata,
- (6) namenskem in selektivnem opremljanju in usposabljanju vojaških zmogljivosti za delovanje v zavezništvu v različnih okoliščinah glede na bojno intenzivnost ter geografske in podnebne razmere, pri čemer je cilj zagotoviti premestljivost najmanj 50 odstotkov kopenskih sil in vzdrževa-

Vlada Republike Slovenije se je na seji 23. decembra 2016 seznanila s sklepi Strateškega pregleda obrambe 2016 ter v vladnih sklepih zapisala, da prepoznava, da je v obdobju od leta 2010 prišlo do zastoja razvoja obrambnih zmogljivosti in omejenih možnosti države za spoprijemanje s prihodnjimi grožnjami nacionalne varnosti. Da bi se izboljšala obrambna sposobnost in odpornost države, je vlada s sklepom zadolžila Ministrstvo za obrambo in druge pristojne institucije, da glede na bistveno spremenjeno mednarodno varnostno okolje sprejmejo konkretne ukrepe za presežanje sedanjega stanja. Sklepi Strateškega pregleda obrambe poudarjajo potrebo po nominalni rasti obrambnih izdatkov, da bi se zagotovila obrambna sposobnost Republike Slovenije. Skladno z vladnimi sklepi bo treba zato ob pripravi proračunov v naslednjem srednjeročnem obdobju, skladno s sprejetimi programskimi prioriteta in fiskalnimi okviri za pripravo proračunov sektorja država, upoštevati možnosti postopne nominalne rasti obrambnega proračuna na ravni od 20 do 30 milijonov evrov na leto, s ciljem postopnega približevanja prilagojene vrednosti dane zaveze Natu o višini obrambnih izdatkov, pri čemer je vmesni cilj 1,2 odstotka BDP v naslednjem desetletnem obdobju.

ti najmanj deset odstotkov sil v visoki stopnji pripravljenosti na nacionalnem ozemlju ali v mednarodnih operacijah in na misijah,

- (7) pripravljenosti obrambnih zmogljivosti za izvedbo vseh predpisanih bistvenih nalog, ki naj ne bo zmanjšana pod minimalne mednarodne primerljive vojaške standarde ter za politiko še sprejemljivo raven tveganja.

Obrambni sistem

Obrambni sistem Republike Slovenije je del sistema nacionalne varnosti z nalogo, da uresničuje nacionalne cilje na obrambnem področju. Obrambna strategija določa obrambni sistem kot celoto političnih, normativnih, organizacijskih, vojaških, kadrovskih, materialno-finančnih, obveščevalno-varnostnih, informacijsko-komunikacijskih, razvojnoroaziskovalnih, izobraževalnih in drugih dejavnosti, ki jih organizira država za učinkovito zagotavljanje obrambe.

Namen obrambnega sistema Republike Slovenije je zagotavljati obrambno sposobnost države za uveljavljanje njenih interesov in uresničevanje ciljev na obrambnem področju, s čimer se varujejo temeljne vrednote slo-

venske družbe. Temeljna podlaga obrambne sposobnosti države so njene obrambne zmogljivosti.

Obrambni sistem sestavljajo Slovenska vojska kot nosilka vojaške obrambe in razvoja vojaških zmogljivosti ter nevojaški deli obrambnega sistema, ki oblikujejo in izvajajo obrambno politiko, zagotavljajo razmere za delovanje celotnega obrambnega sistema, zagotavljajo civilne zmogljivosti za podporo Slovenski vojski in zavezniškim silam ter izvajajo priprave in ukrepe za obrambo države ter delovanje obrambnega sistema v kriznih razmerah. V obrambni sistem se z izvajanjem dejavnosti, ki prispevajo k obrambi države, vključujejo tudi drugi državni organi, organi lokalnih skupnosti ter civilne družbene organizacije, ki so posebnega pomena za obrambo.

III VARNOSTNO OKOLJE, GROŽNJE IN TVEGANJA

Mednarodno varnostno okolje

Mednarodno varnostno okolje, v katerem je Republika Slovenija, je kompleksno, soodvisno in podvrženo številnim nenadnim in nepredvidljivim spremembam, ki imajo globalne razsežnosti. To se kaže v izrazito povečanih ter spreminjajočih se varnostnih grožnjah in tveganjih.

Republika Slovenija skupaj z zavezniki prepozna pas nestabilnosti, ki obkroža EU in Nato. EU in zavezništvo se spoprijemata s spektrom varnostnih izzivov, ki se pojavljajo predvsem na vzhodu in jugu. Povzročajo jih državni in nedržavni akterji, ki uporabljajo konvencionalne ter nekonvencionalne sile in sredstva. Posebno zaskrbljujoča je ponovna vse pogostejša aktivna uporaba vojaških sil in sredstev na obrobju EU ter tudi v Evropi (npr. Ukrajina).

Okrepljeno vojaško ogrožanje se kaže s krepitvijo napetosti na kriznih žariščih do oboroženih spopadov, s pospeševanjem oboroževalne tekme med pomembnimi regionalnimi tekmeci ter posledično z demonstracijo moči, globalnim prerazporejanjem moči za obvladovanje virov in možnosti oskrbe, z delovanjem za zaščito pripadnikov nacionalnih skupin v drugih državah z oboroženo silo, geostrateškim prerazporejanjem vpliva pomembnih akterjev v mednarodni skupnosti ter z grožnjami, ki nastajajo zaradi odstopanja od sporazumov o obsegu konvencionalnih sil in zmanjševanju jedrskega oboroževanja.

Na spreminjanje mednarodnega varnostnega okolja bodo v prihodnje poleg klasičnih (konvencionalnih) vojaških groženj, ki se bodo kazale s krepitvijo napetosti, novih kriznih žarišč in vojn ter nekonvencionalnih oblik vojaškega delovanja (vključno s hibridnim delovanjem), vplivali predvsem podnebne spremembe, omejenost naravnih in drugih strateških virov, neugodna globalna demografska, finančna, gospodarska in socialna gibanja, nenadzorovano trgovanje z občutljivimi materiali in storitvami, poglobljanje razlik med bogatimi in revnimi v svetu ter učinki globalizacije.

Spremenjeno varnostno okolje zahteva večjo pripravljenost in odzivnost celotnega obrambnega sistema predvsem prek hitrejšega sprejemanja odločitev in odzivanja na krize. Zahteva visoko prilagodljivost vojaških zmogljivosti, ki morajo biti sposobne odzivanja tako na klasične vojaške oblike ogrožanja kot tudi v okviru pristojnosti na nekonvencionalne oblike ogrožanja.

Spremenjeno mednarodno varnostno okolje se kaže v krepitvi Natove odvrtačalne drže in višje ravni pripravljenosti sil ter okrepljenih naporih EU za spoprijemanje z novimi varnostnimi izzivi, kar tudi od Republike Slovenije zahteva pospešeno vlaganje virov v obrambni sistem.

Varnostne grožnje in tveganja

Republika Slovenija je zaradi geostrateškega položaja in bližine kriznih žarišč ter še vedno negotovih političnih razmer na Zahodnem Balkanu izpostavljena različnim oblikam varnostnih groženj in tveganj, ki bi lahko vsaj posredno ogrozili njeno nacionalno varnost. Na varnost Republike Slovenije vpliva dinamika razmer v Evropski uniji, kjer se nekatere države spoprijemajo z naraščajočo grožnjo terorizma. Zaradi vključenosti v širše mednarodne politične in varnostne strukture je z vidika potencialnega ogrožanja varnosti Republika Slovenija dovzetna tudi za dogajanje v preostalih regijah sveta (Bližnji vzhod, severna in podsaharska Afrika).

Kot članica EU in Nata se Republika Slovenija poleg nekonvencionalnih groženj posredno spoprijema tudi s konvencionalnimi obli-

kami ogrožanja. Kot možne oblike groženj lahko prepoznamo vojaške grožnje, terorizem, hibridno delovanje, kibernetске grožnje, množične migracije, organiziran kriminal in delovanje tujih obveščevalnih služb.

Navedene varnostne grožnje bodo zahtevale hitro in odločno odzivanje vseh akterjev v okviru celotnega nacionalnovarnostnega sistema, pri čemer bo bistvena politična podpora prilagoditvam sistema na normativnem, organizacijskem, materialnem, tehničnem in kadrovskem področju.

IV OBRAMBA DRŽAVE

Temeljna namena obrambe sta odvrtačanje napada ter obramba neodvisnosti, nedotakljivosti in celovitosti države. Obramba države v širšem pomenu vključuje nacionalni prispevek k odvrtačanju napadov na zavezništvo in k obrambi njenih članic ob napadu.

Obrambne ambicije

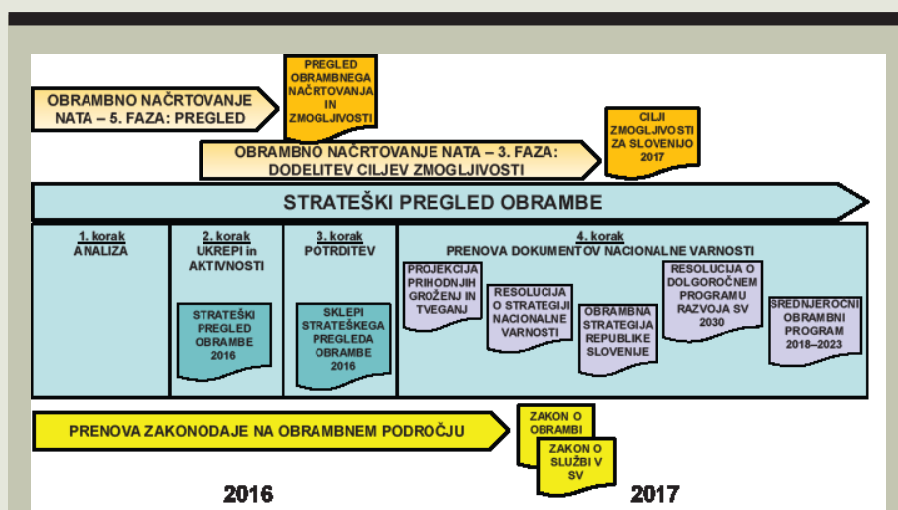
Obrambne ambicije izhajajo iz nacionalnih političnih usmeritev in strategij ter sprejetih političnih usmeritev in strategij v Natu ter EU, ki jih enakopravno sooblikujejo vse države članice in s katerimi je Republika Slovenija soglašala. Nato dopolnjuje slovenske obrambne zmogljivosti v delu, ki jih Republika Slovenija ne razvija.

Raven ambicij pri vzpostavitvi obrambnih zmogljivosti je suverena odločitev vsake države, vendar mora vsaka verodostojna članica zavezništva vzpostaviti take lastne obrambne zmogljivosti, da lahko z njimi zagotavlja:

- (1) odvrtačanje napada na državo in obrambo neodvisnosti, nedotakljivosti in celovitosti države do aktiviranja sistema kolektivne obrambe,
- (2) sprejem zavezniških vojaških zmogljivosti na lastnem ozemlju in skupnega delovanja,
- (3) prevzemanje pravičnega dela bremen in tveganj v kriznem odzivanju in kolektivni obrambi zunaj nacionalnega ozemlja,
- (4) neodvisnost, nedotakljivost in celovitost države ter kontinuiteto nacionalne oblasti po odhodu zavezniških vojaških zmogljivosti z lastnega ozemlja.

Obrambne ambicije Republike Slovenije po vsebini formalno obsegajo organiziranje obrambnih sil do ravni brigadne bojne skupine za izvajanje bojnih delovanj na nacionalnem ozemlju z ustrezno ravno vzdržljivosti sil. V operaciji visoke intenzivnosti v okviru zavezništva formalno obsegajo enoto ravni bataljonske bojne skupine v enoletni rotaciji in ob hkratnem sodelovanju v operaciji nizke intenzivnosti v regiji z enoto na ravni čete.

Načrtovani ciljni obseg Slovenske vojske je

Strateški pregled obrambe je v prvem koraku omogočil natančen vpogled v stanje in delovanje obrambnega sistema Republike Slovenije ter uresničevanje ciljev in interesov na obrambnem področju. V drugem koraku so določeni ukrepi in aktivnosti za nadaljnji razvoj obrambnega sistema, predvsem zagotovitev obrambne sposobnosti in odpornosti države glede na prihodnje varnostne grožnje. V tretjem koraku se je s sklepi, predlaganimi cilji in ukrepi seznanila Vlada republike Slovenije, ki je izdala sklepe za uresničevanje glavnih ciljev. V četrtem koraku bosta opravljena pregled in prenova temeljnih usmerjevalnih ter načrtovalnih dokumentov nacionalne varnosti.

Strateški pregled obrambe v širšem kontekstu pomeni enega izmed procesov, ki potekajo v sistemu nacionalne varnosti v Republiki Sloveniji in se nanašajo na celovito preno-vo ciljev, interesov, ambicij ter normativnih podlag na obrambnem področju. Vzporedno s strateškim pregledom obrambe potekata procesa obrambnega načrtovanja Nata in sprememb obrambne zakonodaje.

Spomladi 2016 je bila končana peta faza obrambnega načrtovanja Nata, med njo pa je bil opravljen pregled načrtovanja in zmogljivosti Republike Slovenije. Pregled daje oceno uresničevanja dodeljenih ciljev zmogljivosti in izpolnjevanja dogovorjenih obveznosti v okviru skupnih ciljev zavezništva. Zdaj poteka tretja faza, namenjena dodelitvi ciljev zmogljivosti za naslednje dolgoročno obdobje.

Leta 2016 sta potekala priprava in usklajevanje besedil Zakona o obrambi ter Zakona o službi v Slovenski vojski, leta 2017 pa bosta obravnavana v Državnem zboru. Zakona bosta omogočila uveljavljanje nekaterih sistemskih ukrepov, ki izhajajo iz strateškega pregleda obrambe.

10.000 pripadnikov do leta 2018. Ob izrazitem poslabšanju varnostnih razmer je skladno z Doktrino vojaške strateške rezerve Republike Slovenije predviden povečan obseg Slovenske vojske za največ 25.000 pripadnikov.

Obrambna sposobnost

Obrambna sposobnost Republike Slovenije temelji na lastnih obrambnih zmogljivostih in zmogljivostih zaveznitva v okviru sistema kolektivne obrambe.

Osnovni gradniki obrambe države so:

- (1) nacionalne obrambne zmogljivosti,
- (2) odpornost države in družbe pred potencialnimi varnostnimi grožnjami,
- (3) pripravljenost in vzdržljivost Slovenske vojske,
- (4) obrambna in varnostna zagotovila EU in Nata.

Skladno s cilji strateškega pregleda je analiza pokazala razkorak med doseženo in načrtovano ravno obrambne sposobnosti Republike Slovenije, ki izhaja iz aktualnih ocen, usmeritev in ciljev Strategije nacionalne varnosti, Resolucije o dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025, iz Obrambne strategije Republike Slovenije in sprememb varnostnega okolja v soseščini EU. Nižja raven obrambne sposobnosti od načrtovane se odraža v omejenih zmogljivostih za delovanje v operacijah visoke intenzivnosti in pomanjkanju določenih mehanizmov za dvig odpornosti države proti novim oblikam groženj. Obstajajo omejene organizacijsko-strukturne zmožnosti obrambnega sistema za učinkovit prehod na delovanje v najzahtevnejših in nepredvidljivih okoliščinah.

Z vidika možnih prihodnjih varnostnih groženj in tveganj lahko sklepamo, da bodo zahteve po obrambnih in predvsem vojaških zmogljivostih v prihodnje večje in da bo treba v kratkem času uveljaviti dodatne ukrepe, ki bodo izboljšali odpornost države pred prihodnjimi grožnjami. Za pojasnitev odgovora o dolgoročno potrebnih obrambnih zmogljivostih in ravni pripravljenosti obrambnega sistema je treba pripraviti nacionalno oceno varnostnih groženj in tveganj v dolgoročnem obdobju do leta 2030, ki bo z nacionalnimi pogledi dopolnjena ocena EU in Nata.

Obrambni sistem Republike Slovenije zagotavlja z obrambnim načrtovanjem prehod v odzivanje na krizo na obrambnem področju in postopen prehod v vojno. Za svoje delovanje ima normativne podlage, strateške politične usmeritve ter strategije in doktrine, ki jih je glede na spremenjeno geostrateško varnostno okolje ter posledične spremembe političnih usmeritev in strateških dokumentov na ravni EU ter Nata treba pregledati in prenoviti. Slovenska vojska se je v preteklih letih razvila v vojsko, ki je z znanjem, veščinami in postopki povezljiva z zavezništvom ter uspešno deluje v mednarodnih operacijah in na misi-jah. Zagotavlja pripravljenost sil za posredovanje pod EU in Natom ter načrtovano raven pripravljenosti za odzivanje ob naravnih in drugih nesrečah ter sodelovanje pri zaščiti in reševanju. Prav tako je pripravljena v okviru svojih pristojnosti, da se, če je treba, vključi v izvajanje varnostnih nalog.

Slovenska vojska ima omejeno sposobnost za uresničevanje svojega poslanstva in dodeljenih nalog doma in zunaj nacionalnega oze-

mlja v zahtevanem obsegu v celotnem spektru bojnega delovanja. Sedanji kadrovski in materialni viri ter raven vzdržljivosti ji otežujejo delovanje v najzahtevnejših bojnih razmerah, zato je njeno delovanje povezano z višjim tveganjem glede učinkovitosti izvedbe dodeljenih nalog in morebitnih žrtev.

Na delovanje in razvoj Slovenske vojske so po letu 2009 negativno vplivali opustitev posodobitve Slovenske vojske z novo glavno bojno opremo, ki bi ji omogočila nadaljnji razvoj, nestabilnost vojaškega voditeljstva, sta-

ranje vojske ter zmanjševanje vlaganja v vojaško izobraževanje in usposabljanje.

Pri prehodu iz množične v pretežno poklicno vojsko vsi predvideni in nujni procesi niso bili izpeljani do konca. To velja tako za procese znotraj Slovenske vojske in Ministrstva za obrambo kot tudi na ravni celotne družbe, zato vzdržljivost Slovenske vojske za uresničevanje poslanstva in nalog ni bila dosežena. Izkušnje kažejo, da obstajajo sistemske pomanjkljivosti za zagotavljanje zadostnega števila dovolj kakovostnih kadrovskega virov za stalno in rezervno sestavo ter tveganje, da v primeru potrebe ne bosta dosežena povečana obseg in struktura vojaških zmogljivosti Slovenske vojske skladno z zahtevami iz Doktrine vojaške strateške rezerve Republike Slovenije. Obstaja tveganje, da ob dolgotrajnejših ali skrajno zaostrenih kriznih razmerah in/ali vojaški ogroženosti države ne bo mogoče dovolj hitro povečati obrambne sposobnosti države in zagotavljati njene vzdržljivosti. Stalna sestava Slovenske vojske se v zadnjih letih hitro zmanjšuje in je že skoraj 700 pripadnikov pod načrtovanim obsegom. Razlogi za tak trend so predvsem v zmanjševanju sredstev za obrambo in posledično v nezmožnosti izvajanja vseh ukrepov na podlagi Zakona o službi v Slovenski vojski. S spremembami upokojevanja vojaških oseb se je porušilo načrtovanje karier ter vstopa v Slovensko vojsko in izhoda iz nje.

Pogodbena rezerva Slovenske vojske se je v zadnjih letih zaradi izrazitega zmanjševanja sredstev za Slovensko vojsko zmanjšala. Kljub ciljem iz Srednjeročnega obrambnega programa 2016–2020 se število bistveno ne povečuje. Poleg zmanjšanja zanimanja za pogodbeno rezervo se je zaradi odmika od obveznega služenja vojaškega roka zelo zmanjšala tudi kadrovska baza za njenoopolnitev. Prostovoljno služenje vojaškega

roka se je v zadnjih letih zaradi zmanjševanja finančnih sredstev sistematično zmanjševalo in ostaja kljub nekaterim dodatnim ukrepom Ministrstva za obrambo bolj simbolično. Zaradi večletnega zmanjševanja izdatkov za obrambo Ministrstvo za obrambo ne more vzpostaviti vseh vojaških zmogljivosti v rokih, ki so opredeljeni v Resoluciji o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025 in v Ciljih zmogljivosti Nata 2013 za Republiko Slovenijo. Glede na Srednjeročni obrambni program

2016–2020 bodo nakupi oborožitve in glavne vojaške opreme izvedeni le v zelo omejenem obsegu.

Vzpostavitev najpomembnejše ciljne zmogljivosti Slovenske vojske in razvojnega izziva, in sicer srednje bataljonske bojne skupine, se bo glede na sedanje stanje zaradi pomanjkanja finančnih sredstev lahko začela šele v naslednjem srednjeročnem obdobju po letu 2020, kar je pozno glede na spremembe varnostnega okolja in sprejete politične usmeritve v okviru zaveznitva. Glede na lastne izkušnje in priporočila zaveznikov traja proces vzpostavitve take zmogljivosti ob ustreznem financiranju pet let, zato lahko sklepamo, da bomo zamujali vsaj deset let. Ob tem je treba razumeti, da lahko zaradi spremenjenih politično-varnostnih razmer na obrobju Evrope v naslednjem načrtovanem ciklu pričakujemo, da bo Republika Slovenija morala oblikovati dodatno srednjo bataljonsko bojno skupino. To pomeni, da bo neizpolnjena dosedanja zaveza v prihodnjem srednjeročnem obdobju šestih let še večji izziv kot do zdaj.

Izvajanje vladnih ukrepov ob finančni krizi se je na področju obrambe odražalo v nenehnem in nesorazmernem zmanjševanju sredstev za obrambo. Glede na sprejete srednjeročne obrambne programe in obrambne proračune je bilo obrambnemu sistemu v obdobju 2010–2015 zagotovljenih 943 milijonov evrov manj, kot je bilo načrtovano.

Zaradi uravnoteženja javnih financ sedanja srednjeročna finančna projekcija ne bo zagotovila potrebne rasti obrambnih izdatkov. Načrtovana projekcija finančnih sredstev ne odraža sprejete zaveze v Natu o postopnem dvigovanju obrambnih izdatkov do ravni dveh odstotkov, ki pa bi se moralo začeti takoj z ustrežno letno rastjo, kar bi omogočalo posodobitev Slovenske vojske in doseganje ciljnih zmogljivosti. Do leta 2020 Republika

Slovenija glede na predvideno dinamiko povečevanja obrambnega proračuna v Srednjeročnem obrambnem programu ne bo mogla narediti bistvenih pozitivnih sprememb v vzpostavitvi obrambnih zmogljivosti za lastno obrambo ali sodelovanje v kolektivni obrambi ob vojaških grožnjah.

Republika Slovenija ima v Evropski uniji in Natu okolje za razvoj ter uresničevanje varnostnih, ekonomskih, kulturnih in drugih interesov. Kot članica obeh organizacij bi morala v skupen razvoj vojaških zmogljivosti in delovanje prispevati delež, sorazmeren s svojo velikostjo in ekonomsko močjo, vendar namenja za obrambo manjši delež družbenih virov od večine članic obeh organizacij, pri investicijah v opremo pa je celo zadnja. To pomeni, da ne prevzema pravičnega deleža bremena in sorazmernega tveganja glede na skupne cilje v zavezništvu.

Na podlagi ugotovitev strateškega pregleda obrambe lahko sklepamo, da so med glavnimi razlogi, da pripravljenost in sposobnost za spoprijemanje s prihodnjimi varnostnimi tveganji in grožnjami v Republiki Sloveniji nista na načrtovani ravni:

- (1) znižanje finančnih sredstev za obrambo,
- (2) nepopolno uresničevanje političnih usmeritev, strategij in doktrin, katerih pomembnost del je odvisen od materialnih virov,
- (3) nedokončan projekt poklicne vojske, dopolnjene s pogodbeno rezervo,
- (4) formalno nedokončanje in s tem vsebinsko neuresničevanje strateškega pregleda obrambnega resorja iz leta 2009.

Strateški pregled obrambe je pokazal možnosti izboljšanja delovanja Ministrstva za obrambo, predvsem s stališča racionalnejše organiziranosti in dviga kakovosti dela. V preteklosti je bil dosežen določen napredek pri procesni in organizacijski povezanosti vojaškega ter nevojaškega dela ministrstva, vendar vsi cilji racionalizacije strukture in delovnih procesov ter učinkovitejšega vodstva delovanja niso doseženi. Opozoril je tudi na neugodno starostno in statusno strukturo upravnega dela ministrstva.

V KREPITEV OBRAMBNE SPOSOBNOSTI IN ODPORNOSTI

Prizadevanja za izboljšanje obrambe države je treba usmeriti v:

- (1) razvoj zmogljivosti za bojevanje,
- (2) zagotovitev razmer za dvig ravni pripravljenosti in vzdržljivosti Slovenske vojske,
- (3) vzpostavitev mehanizmov za hitro naraščanje obrambnih sil ob vojaški ogroženosti države,
- (4) povečanje odpornosti države na sodobne in prihodnje varnostne grožnje.

Pri tem so bistveni:

- (1) znatno povečanje obrambnega proračuna s predvidljivo dinamiko,
- (2) konsistentnost uresničevanja lastnih zavez, odločitev in usmeritev, ki izhajajo iz sprejetih strateških in načrtovalnih dokumentov,
- (3) celovit pristop pri zagotavljanju sistemskih razmer za delovanje poklicne vojske,
- (4) sposobnost odzivanja na morebitne nove varnostne grožnje in izzive.

Glavni cilji nadaljnjega razvoja obrambnega sistema in obrambne sposobnosti Republike Slovenije, ki izhajajo iz ugotovitev strateškega pregleda obrambe:

- (1) zagotovitev potrebnih obrambnih zmogljivosti države,
- (2) večja odpornost države in družbe pred varnostnimi grožnjami,
- (3) izboljšanje pripravljenosti in vzdržljivosti Slovenske vojske,
- (4) uresničevanje skupnih ciljev in zavez v okviru EU in Nata.

Cilj 1: zagotoviti potrebne obrambne zmogljivosti

Razvoj obrambnih zmogljivosti je treba težiščno usmeriti v dvig nacionalne obrambne sposobnosti za spoprijemanje z vojaškimi grožnjami in v morebitno zagotovitev zahtevanega deleža zmogljivosti za bojevanje v operacijah visoke intenzivnosti v okviru kolektivne obrambe.

V srednjeročnem obdobju 2018–2023 je glavni razvojni cilj oblikovanje dveh srednjih bataljonskih bojnih skupin.

Da bi zagotovili možnost za hitro naraščanje obrambnih sil ob izrazitem poslabšanju varnostnih razmer, je treba začeti vzpostavljati mehanizme in oblikovati strukturne nastavke, ki bodo zagotovili strukturno-organizacijske in kadrovske razmere za uspešno uresničitev Doktrine vojaške strateške rezerve. V ta namen moramo zagotoviti ustrezen obseg materialnih sredstev za izvajanje nalog za povečanje Slovenske vojske do dodatnih 25.000 pripadnikov, kar vključuje tudi potrebno opremo in strelivo.

Cilj 2: povečati odpornost države in družbe pred varnostnimi grožnjami

Nujno je uresničevanje nacionalnih ukrepov za krepitev odpornosti države in družbe pred sodobnimi in prihodnjimi varnostnimi grožnjami, s poudarkom na neprekinjenem delovanju oblasti na vseh ravneh, neprekinjenosti delovanja javne infrastrukture in storitev, neprekinjeni zagotovitvi energije, informacijsko-komunikacijske podpore in drugih virov, ki so pomembni za delovanje države, varnost in življenje državljanov ter zaščito kritične infrastrukture. Izboljšati je treba mehanizme za krepitev kibernetske varnosti in dvig odpornosti proti hibridnim grožnjam.

Treba je poskrbeti za sprotno spremljanje in nadgrajevanje ukrepov kriznega odzivanja na obrambnem področju, za njihovo razdelavo in usklajeno delovanje v okviru obrambnega načrtovanja, ki bodo pomembno vplivali na pravočasno in učinkovito odzivanje na grožnje.

Podrobneje moramo opredeliti naloge in pristojnost Slovenske vojske za varovanje infrastrukture državnega pomena in pomoč državnim organom v kriznih razmerah in vojni, predvsem za primere skrajne ali/in dolgotrajne varnostne destabilizacije mednarodnega varnostnega okolja.

Sistem kriznega upravljanja in sposobnost države za odzivanje na različne varnostne grožnje je treba periodično preveriti na državnih vajah kriznega upravljanja, na katerih bodo sodelovali pomembni odločevalci v sistemu nacionalne varnosti, predvsem Vlada Republike Slovenije in Svet za nacionalno varnost. Tudi v mirnodobnih razmerah moramo povečati aktivnosti za prenos obrambno-vojaškega znanja in veščin na vojaško sposoben del prebivalstva, ki se je pripravljen prostovolj-

no vključiti v tovrstno usposabljanje in urjenje. Urediti je treba možnosti za uresničevanje pravic državljanov do samoorganiziranja v vojnem stanju.

Cilj 3: izboljšati pripravljenosti in vzdržljivosti Slovenske vojske

Kratkoročne ukrepe za izboljšanje pripravljenosti in vzdržljivosti Slovenske vojske je treba prednostno usmeriti v zagotovitev razmer za izboljšanje kadrovske popolnitve tako po obsegu kot strukturi, v izobraževanje in usposabljanje, tehnično brezhibnost in operativnost glavne opreme, opremo posameznika, posodobitev komunikacijskega in informacijskega sistema ter zagotovitev zadostnih operativnih in strateških zalog streliva in materialnih sredstev.

Pripraviti moramo načrte za zagotovitev pripravljenosti za napotitev sil ob aktiviranju 5. člena Severnoatlantske pogodbe ter zagotavljanje ustreznega obsega bojnih sredstev, streliva in opreme za hitro odzivanje v operacijah visoke intenzivnosti.

Zagotoviti je treba razmere za povečan obseg sodelovanja Slovenske vojske na vajah Nata, ki dvigujejo sposobnost delovanja v operacijah visoke intenzivnosti in podpirajo uresničevanje Natovega Akcijskega načrta pripravljenosti.

Dolgoročno moramo zagotoviti stabilnost zagotavljanja zadostnih finančnih virov za opremljanje, operativno delovanje, usposabljanje in vaje, vzdrževanje opreme ter ohranjanje zalog streliva in materialnih sredstev.

Poiskati je treba ustrezne rešitve za teritorialno organiziranost Slovenske vojske in njeno večjo vključenost ter povezanost z lokalnim okoljem na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

Cilj 4: uresničiti skupne cilje in zaveze v okviru Evropske unije in Nata

Skladno z določili mednarodnega in nacionalnega prava je treba podpreti vojaška, politična in druga prizadevanja EU in Nata pri zagotavljanju varnostnih zagotovil državam članicam ter podpreti vsa prizadevanja, ki so usmerjena v stabilizacijo Zahodnega Balkana, Bližnjega vzhoda ter severne in podsahtarske Afrike.

Z ustreznim doseganjem nacionalnih zmogljivosti je treba prispevati k zagotavljanju skupne obrambe in zaščite ozemlja, prebivalstva in vrednot prek uresničevanja Strateškega koncepta Nata, predvsem glede na njegove temeljne naloge (kolektivna obramba, krizno upravljanje in kooperativna varnost).

Prispevati moramo nacionalne zmogljivosti v podporo uresničevanja Globalne strategije za zunanjo in varnostno politiko EU zaradi podpore skupnih interesov, ki so mir, varnost, blaginja, demokracija in svetovna ureditev, ki temelji na pravilih. Pri tem je treba zagovarjati sodelovanje in sinhronizacijo prizadevanj ter razvoja med EU in Natom ter preprečevanja podvajanja struktur in zmogljivosti.

V okviru prednostnih nalog EU (varnost EU, državna in družbena odpornost južno in vzhodno od EU, integriran pristop h konfliktom in krizam, kooperativne regionalne ureditve in globalno upravljanje) je treba prizadevanja usmeriti v:

- uresničevanje zavez o vzajemni pomoči in solidarnosti s poudarkom na spoprijemanju z varnostnimi izzivi, kot so terorizem, kibernetiske grožnje, energetska varnost ter organiziran kriminal, in v podporo pri upravljanju zunanjih meja;
- podporo skupnim prizadevanjem in tesnejšega sodelovanja na obrambnem področju za razvoj obrambnih zmogljivosti;
- podporo tesnejšega sodelovanja z Natom, predvsem na področju operacij v Sredozemlju ter severni in podsaharski Afriki, ter krepitev mehanizmov za spoprijemanje s hibridnimi grožnjami;
- podporo skupnim prizadevanjem za okrepitev varnostnih struktur v južni sosesčini s poudarkom na Jugovzhodni Evropi, pri čemer si je treba prizadevati za usklajen pristop z Natom;

nje, na sodelovanju na vajah in v vojaških operacijah, ki bodo zagotovile pripravljenost na odzive na grožnje z juga in jugovzhoda, vključno s periodično napotitvijo enot v okviru okrepljene prisotnosti zavezništva na vzhodu. Pri tem je treba upoštevati načela vojaške nujnosti, finančne zmožnosti in vzdržljivosti sil;

- prepoznavanje kibernetiskega prostora kot nove domene delovanja zavezništva in uresničevanje zaveze o kibernetiski obrambi z razvojem nacionalnih postopkov in zmogljivosti za učinkovit odgovor na kibernetiske grožnje ter obrambo nacionalne infrastrukture in omrežij;
- zagotovitev razmer za razvoj nacionalnih obrambnih zmogljivosti v okviru Ciljev zmogljivosti Nata za Slovenijo, vključno z novimi, ki bodo sprejeti leta 2017.

na ravni celotne javne uprave in dopolnitve delovnopравnih predpisov, ki bodo podpirali delovanje poklicne vojske, dopolnjene z različnimi oblikami rezerve.

Zaradi povečanja bojnega značaja moramo pomladiti kadrovske sestavo Slovenske vojske in dvigniti raven zdravstvene sposobnosti vojakov. Predlagati je treba ureditev sistema upokojevanja vojaških oseb in zagotoviti predvidljivost izhoda iz vojaške organizacije. Z materialnimi in nematerialnimi ukrepi, predvsem v smislu uresničevanja Zakona o službi v Slovenski vojski, moramo izboljšati status vojakov, kar bo posredno omogočilo dvig konkurenčnosti na trgu delovne sile. Dodelati je treba sistem finančnega nagrajevanja pripadnikov pogodbene rezerve in omejenih ne-finančnih ugodnosti pripadnikov neplačane prostovoljne rezerve.

- krepitev sodelovanja in solidarnosti v boju proti terorizmu v EU ter vzajemno pomoč za hitrejšo okrevanje držav članic ob napadu;
- krepitev nacionalnih tehnoloških zmogljivosti za zmanjšanje nevarnosti in odpornost kritične infrastrukture, omrežij ter storitev pred kibernetiskimi grožnjami.

V okviru uresničevanja Natove okrepljene obrambne in odvrtačalne držbe s krepitvijo kolektivne obrambe in obrambnih zmogljivosti ter povečano odpornostjo držav in civilne pripravljenosti je treba prizadevanja usmeriti v:

- neprekinjeno in celovito krepitev ravni pripravljenosti, poveztljivosti ter odzivnosti obrambnega sistema in Slovenske vojske, kar neposredno podpira skupno okrepljeno obrambno ter odvrtačalno držo;
- ustrezen nacionalni prispevek v prenovljene Natove odzivne sile, ki bo v sodelovanju z vodilno zavezniško državo pomenil sorazmeren in verodostojen delež v skupnih silah zavezništva;
- solidarno prispevanje v ukrepe varnostnih zagotovil, ki bo demonstriralo slovensko zavezništvo temeljem Severnoatlantske pogodbe, odvrtačanju in kolektivni obrambi zaveznikov, pri čemer bo poudarek na zagotavljanju zmogljivosti Slovenske vojske za Natove sile za hitro odziva-

Zagotovitev virov in drugih pogojev

1. Kadrovski in organizacijski ukrepi

Ministrstva za obrambo

Prizadevanja na kadrovskem področju v Slovenski vojski je treba usmeriti v načrtovanje kariernih poti, zagotavljanje kakovostnega in stabilnega voditeljstva, izobraževanje ter izboljšanje statusa pripadnikov stalne sestave.

Ukrepe za zagotavljanje nujnih kadrovskih virov moramo usmeriti v vzpostavljanje razmer za izboljšanje pripravljenosti in vzdržljivosti Slovenske vojske ter obrambnih zmogljivosti, skladno s ciljnim obsegom 10.000 pripadnikov. Kadrovski viri morajo tako po obsegu kot kakovosti bolj dinamično slediti spremembam varnostnih razmer in groženj v svetu ter obrambnim potrebam in ambicijam Republike Slovenije.

Bistveno je treba povečati možnosti za opravljanje povečanega obsega prostovoljnega služenja vojaškega roka. Vzpostaviti je treba možnosti za prostovoljno udeležbo na različnih oblikah pridobivanja znanja in veščin za obrambo države.

Izvesti moramo ukrepe za zvišanje interesa za zaposlitev v vojski ter za programirano zadrževanje in zaustavitev zmanjševanja kadrovske sestave mirnodobne in rezervne strukture Slovenske vojske.

Predlagati je treba ustrezne sistemske rešitve

Uveljaviti moramo procesne in organizacijske ukrepe za učinkovitejšo strukturo in delovanje obrambnega sistema, ki bo temeljila na večji povezanosti civilno-vojaškega dela. Uveljaviti je treba spremembe organizacijsko-formacijske strukture Slovenske vojske ter sistema poveljevanja in kontrole.

2. Materialni viri

Aktivnosti za začetek novega ciklusa posodobitve je treba začeti takoj, da bi omogočili nakup bojnih vozil za srednjo bataljonsko bojno skupino, kar vključuje tudi posodobitev drugih zmogljivosti Slovenske vojske, ki so del te skupine (JRKBO, inženirska podpora, logistična podpora, ognjena podpora, zračna obramba in izvidniške zmogljivosti).

Za pospešitev vzpostavitev bistvenih zmogljivosti za bojevanje in ponoven zagon posodobitve Slovenske vojske moramo čim več nakupov opraviti neposredno prek medvladnih sporazumov in skupnih nabav prek agencij EU ali Nata. Preučiti je treba možnosti najema glavne opreme.

Nadaljevati moramo odprodajo trajno izločenih oborožitvenih sistemov in opreme, ki tudi v spremenjenih varnostnih razmerah ne bo več uporabna za oborožitev vojaške strateške rezerve. Pridobljena finančna sredstva je treba usmeriti v posodobitev glavne opreme Slovenske vojske.

3. Finančni viri

Uresničiti moramo zaveze o obrambnih izdatkih s postopnim povečevanjem obrambnega proračuna za približevanje 2 odstotkom BDP v dolgoročnem obdobju do leta 2027 in poudarkom na deležu investicij v obsegu 20 odstotkov obrambnega proračuna za prednostne zmogljivosti, ki so dogovorjene v okviru zavezništva. Izvesti je treba popravek srednjeročne projekcije obrambnih izdatkov. Za gospodarno ohranjanje že vzpostavljениh obrambnih zmogljivosti RS in vzpostavitev prednostnih zmogljivosti, ki jih RS potrebuje za nacionalne potrebe ter izpolnjevanje zavez do EU in Nata, bi morali doseči nominalno rast obrambnega proračuna od 30 do 45 milijonov evrov na letni ravni.

Za plačilo zaostalih finančnih obveznosti v mednarodnih organizacijah bi bilo treba pripraviti načrt za postopno zmanjšanje dolga v čim krajšem času in ustrezno definiranje obveznosti posameznih resorjev. V prihodnje moramo izvzeti iz finančnega načrta Slovenske vojske obveznosti plačevanja članarin za OZN.

Za vzpostavitev stabilnosti zagotavljanja virov za posodobitev Slovenske vojske je treba preučiti možnosti zakonskih rešitev, ki bi omogočile sporazume za odplačila prevzetih finančnih obveznosti v daljšem obdobju.

4. Zakonske in druge normative podlage

Zagotoviti je treba celovite sistemske razmere za delovanje in razvoj poklicne vojske ob ustreznem normativnem urejanju drugih področij, ki posegajo na obrambno področje. Z novim Zakonom o obrambi moramo zagotoviti podlage za nadaljnje delovanje in razvoj obrambnega sistema v dolgoročnem obdobju. Z novim Zakonom o službi v Slovenski vojski, ki bo predlagan skupaj z novim Zakonom o obrambi, je treba urediti področja, ki jih je do zdaj urejal Zakon o obrambi (na primer uredniščevanje poslanstva Slovenske vojske, pripravljenost, vojaška disciplina in podobno). Prenoviti moramo koncepte in uveljaviti rešitve, ki bodo omogočile večjo sposobnost delovanja v celotnem spektru vojaških operacij (na primer prenova vojaške doktrine, doktrine vojaške strateške rezerve, koncepta pogodbene rezerve in podobno).

Pripraviti je treba vojaškostrokovno oceno o dolgoročnem ciljnem obsegu, strukturi in zmogljivostih Slovenske vojske ter naboru obrambnih zmogljivosti.

Preučiti moramo možnosti za ponovno uveljavitev vseh sestavin vojaške dolžnosti, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti obsegu kadrovskih zmogljivosti za izvajanje nalog uveljavitve vseh sestavin vojaške dolžnosti v Slovenski vojski in upravnem delu ministrstva na regijski ravni.

5. Strateška politična in načrtovalna izhodišča

Pripraviti moramo projekcijo varnostnih razmer v mednarodnem okolju Republike Slovenije ter pripraviti in, če je treba, vsako leto posodobiti oceno varnostnih groženj in tveganj Republike Slovenije. Projekcija varnostnih razmer bo ob upoštevanju notranjih in zunanjih političnih prioritet države izhodišče za dolgoročno načrtovanje razvoja obrambnega sistema Republike Slovenije in zagotavljanje potrebne ravni obrambne sposobnosti. Ocena varnostnih groženj in

tveganj bo izhodišče za odzivanje nacionalnovernostnega sistema na te grožnje in tveganja.

Prenoviti je treba Obrambno strategijo Republike Slovenije, s katero bodo uveljavljene usmeritve Resolucije o strategiji nacionalne varnosti ter morebitne nove konceptualne in strateške usmeritve Evropske unije ter Nata na področju skupne obrambe in varnosti. Obrambna strategija bo odgovorila na vprašanja o zahtevani ravni obrambne sposobnosti Republike Slovenije in njeni odpornosti na sodobne in prihodnje varnostne grožnje. Pri tem moramo prenoviti tudi cilje in interese na obrambnem področju.

Spremembe dokumentov nacionalne varnosti ter usmeritve Evropske unije in Nata na področju obrambe in varnosti bodo ob spreminjenih projekcijah finančnih virov izhodišče za predlog Državnemu zboru za prenovu Resolucije o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske, ki bo dala dolgoročne usmeritve za uresničevanje obrambnih ambicij Republike Slovenije in vzpostavitev potrebnih obrambnih zmogljivosti. Pri tem bo treba upoštevati nove Cilje zmo-

gljivosti Nata 2017, ki jih bo sprejela Republika Slovenija.

Skladno z novimi cilji zmogljivosti Nata za Republiko Slovenijo 2017, s spremembami Resolucije o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske ter s spremembami finančnih projekcij je treba pripraviti predlog novega Srednjeročnega obrambnega programa za obdobje 2018–2023.

VI SKLEP

Republika Slovenija se spoprijema s poslabšanimi varnostnimi razmerami v regiji in širšem mednarodnem okolju. Posamezne države članice EU in Nata so že bile tarča neposrednih terorističnih aktivnosti, kibernetičnih napadov ter nekaterih oblik hibridnega delovanja. EU se bo tudi v prihodnje spoprijemala z migracijami velikih razsežnosti, ki pomenijo povečano varnostno tveganje. Vse bolj ohlapno razumevanje in celo nespoštovanje mednarodnega pravnega reda povečujeta verjetnost konvencionalnih vojaških spopadov na obrobju Evrope in zavezništva. Sodobne oblike groženj, krize in oboroženi spopadi v sosesčini EU pomenijo morebitno varnostno grožnjo tudi za Republiko Slovenijo, na katero se bo morala država ustrezno odzivati.

Obrambni sistem Republike Slovenije je zastal v svojem razvoju. Trenutno ne dosega potrebne ravni sposobnosti za spoprijemanje s prihodnjimi grožnjami in tveganji nacionalne varnosti, ne zmore uresničiti vseh dodeljenih ciljev in nalog ter vzpostaviti vseh nujnih obrambnih zmogljivosti države. Glede na bistveno spremenjeno mednarodno varnostno okolje je treba sprejeti konkretne ukrepe za preseganje sedanjega stanja.

Slovenska vojska ne dosega potrebne ravni pripravljenosti in sposobnosti za delovanja v celotnem spektru vojaških operacij. Posodobitev vojske se je ustavila in ocene na kadrovskem področju opozarjajo, da se bo trend zmanjšane sposobnosti za delovanje nadaljeval tudi v prihodnje.

Republika Slovenija je na točki, ko se mora vprašati o konceptu zagotavljanja lastne varnosti in obrambe ter o svoji vlogi v zavezništvu. Nujna sta prenova temeljnih izhodišč, ki določajo cilje in interese na obrambnem področju, ter usmerjanje prizadevanj in virov v uresničitev prednostnih ciljev. Pri tem povečanje obrambnih izdatkov ne bo samodejno izboljšalo obrambne sposobnosti. Nujni so prenovljene strategije in doktrine, sistemske spremembe, zagon posodobitve Slovenske vojske ter zaustavitev negativnega trenda na kadrovskem področju v vojski.

Politična odločitev o »majhni, moderni in učinkoviti« vojski iz obdobja, ko smo ukinili služnje vojaškega roka in se vključevali v Nato, se ni uresničila. Republika Slovenija potrebuje vojsko, ki bo v sodelovanju z zavezniškimi vojskami sposobna obraniti državo, sodelovati pri zagotavljanju varnosti države in državljanov ter pri zagotavljanju ali vzpostavljanju miru v svetu. Prenovljene strateške usmeritve in normative podlage morajo vsebovati odločitev o prihodnji vojski in ji zagotoviti sistemske, statusne, finančne, materialne, kadrovske, doktrinarne ter druge razmere za njen razvoj in zagotavljanje potrebne pripravljenosti. ■